

Tilburg, 8 december 2006

Initiatiefvoorstel voor een gemeentelijk werkgarantiebedrijf

Inleiding

Veel Tilburgers staan aan de kant: zonder werk, zonder behoorlijk inkomen, zonder voldoende dagelijkse sociale contacten en vooral zonder uitzicht op verbetering. Verplicht om te solliciteren reageren tientallen of honderden op dezelfde schaarse passende vacature en op één na worden ze allemaal afgewezen. Tegelijkertijd zien we dat erg veel werk in Tilburg blijft liggen. Burgers klagen massaal en terecht over het slechte onderhoud van straten, pleinen en parken, over de verloedering van de stad, tekort aan gelegenheden voor sociale activiteiten en het tekort aan toezicht.

Iets klopt er niet met dit plaatje. Mensen worden buitengesloten en staan aan de kant terwijl er eigenlijk juist heel veel werk aan de winkel is. Dat moet veranderen.

Tekortschietend werkgelegenheidsbeleid

Het werkgelegenheidsbeleid in Tilburg schiet blijkbaar tekort. Het resultaat is althans dat nog altijd duizenden mensen zonder werk zitten. De nadruk in het huidige beleid om werkgelegenheid te stimuleren ligt veel bij het aantrekken van nieuwe bedrijven. Dat lukt maar ten dele, en bovendien levert dat blijkbaar niet altijd het soort werkgelegenheid op waar Tilburgers iets aan hebben. Met name lager opgeleiden komen moeilijk aan de bak omdat juist hún soort werk wel verdwijnt naar het buitenland, maar in mindere terugkomt met die nieuwe bedrijven.

Mensen zonder baan worden gedwongen te solliciteren op banen die er niet zijn, worden hergeschoold, bijgeschoold en nageschoold voor banen die er niet zijn of voor niveaus die zij niet kunnen halen. Reïntegratiebedrijven ontvangen miljoenen belastinggeld om deze mensen te begeleiden naar banen die al bestaan: in het beste geval zorgen zij ervoor dat Pietje de klus krijgt in plaats van Jantje, maar voor meer werk zorgt het niet. Werklozen wordt gewezen op hun 'eigen verantwoordelijkheid' een baan te zoeken die meer betaalt dan een

SP - eerste weg links

SP afdeling Tilburg, Piushaven 29, 5017 AN Tilburg

T (013) 5802320 F (013) 5802318 E tilburg@sp.nl | www.tilburg.sp.nl

[Tripleclick hier voor RSS nieuwsfeed](#)

bijstandsuitkering, maar de enige vijver waar ze uit kunnen vissen is het aanbod bestaande banen op de markt. Dat blijkt ontoereikend.

Daarnaast werden de afgelopen decennia tal van experimenten opgezet om mensen met subsidie onder te brengen bij het bedrijfsleven. Reguliere banen werden daardoor niet zelden omgezet in gesubsidieerde banen, waardoor evenveel mensen hetzelfde werk bleven doen maar daar minder voor betaald kregen. Ook vond door deze maatregelen verdringing van vrijwilligerswerk plaats. Soms werden extra banen gecreëerd, maar dat waren de functies die als eerste weer verdwenen bij een economisch dipje en die in ieder geval slechts zo lang bleven bestaan als de subsidie reikte.

Werk zat!

Burgers én politici hebben weinig moeite om tientallen zaken op te noemen die in Tilburg aangepakt zouden moeten worden en dingen die beter of sneller moeten gebeuren. Met name op de terreinen onderhoud, toezicht en sociale activiteiten worden grote gaten geconstateerd. Wijkcentra zijn maar de halve tijd geopend, jongerenwerk vindt slechts op een aantal plekken in de stad plaats. Speelveldjes liggen er vol hondenpoep of verkommert en eenzaam bij. Rommel en graffiti blijven weken liggen of staan en lokken verdere verloedering uit. Straten en pleinen liggen schots en scheef en om de zoveel jaar moet de gemeente miljoenen uittrekken voor een 'inhaalslag'. Steeds meer mensen voelen zich onveilig, of dat nou terecht is of niet. Wat in ieder geval waar is, is dat het ontbreekt aan voldoende toezicht. Fietsenstallingen, parken, speeltuinen, stations, maar ook gewoon in buurten en wijken en in de binnenstad, op al die plaatsen zou een zekere mate van toezicht wonderen kunnen doen. Er wordt minder gestolen en gesloopt, mensen voelen zich veiliger en weten dat ze iemand kunnen aanspreken op mogelijke problemen.

Kortom, er is werk zat!

In een poging dat werk toch gedaan te krijgen concentreert het beleid zich op het verschuiven van geld van de ene prioriteit naar de andere, zodat gaten met gaten gevuld worden. Vijftien jaar geleden 'milieu', vijf jaar geleden 'leefbaarheid', nu 'veiligheid'. Soms in korte projecten, soms in meer duurzame

aandacht, maar meestal ten koste van elkaar. En al die tijd blijft er volop werk liggen en blijven volop mensen inactief aan de kant staan.

Aandacht verleggen van banen naar werk

Blijkbaar is het huidige beleid ontoereikend: deze manier van denken en werken krijgt het niet voor elkaar om inactieve mensen duurzaam te koppelen aan werk dat moet gebeuren. De oorzaken zijn ongetwijfeld divers. Maar in de achterliggende gedachten zitten veel overeenkomsten. De aandacht gaat voornamelijk uit naar de vrije markt, de arbeidsmarkt, waarop het allemaal moet gebeuren. Onder 'reguliere banen' wordt slechts werk verstaan dat door het bedrijfsleven als winstgevend genoeg wordt gezien. Mensen die werk moeten zoeken mogen eigenlijk alleen bestaande banen zoeken. En dan missen ze dus al het werk dat niet gebeurt. Pogingen om mensen aan het werk te helpen worden alleen als succesvol gekwalificeerd voor zover het mensen naar dit soort reguliere openstaande vacatures leidt. Het opleiden of omscholen van mensen gebeurt ook alleen met het oog op het invullen van bestaande vacatures, daar 'waar vraag naar is'. Althans, daar waar bestaande banen bestaan. Want de 'vraag' is veel breder dan dat.

Nieuw beleid moet haar aandacht verleggen. De vijver aan werk om uit te vissen bestaat niet meer alleen uit de bestaande betaalde reguliere banen. We moeten meer gaan denken in termen van 'werk' in plaats van 'banen'. Want elk zinvol werk is tenslotte zinvol werk. De vraag daarnaar is dan veel breder dan de openstaande vacatures. Dan vallen al die taken waarvan zowel burgers en politici terecht vinden dat die gedaan moeten worden binnen de mogelijkheden. Dan blijkt er plotseling meer dan genoeg werk te zijn, en bovendien het soort werk dat beter aansluit bij de capaciteiten van het Tilburgse arbeidspotentieel.

Nieuw beleid moet ook meer rekening houden met de mogelijkheden en onmogelijkheden van Tilburgers. Niet elke werkgelegenheid past ongelimiteerd bij onze stad. Veel handwerk is verdwenen en veel kantoorwerk is daarvoor in de plaats gekomen. Dat is deels een niet te stoppen ontwikkeling en sluit deels zeker ook aan bij het toegenomen opleidingsniveau van burgers vergeleken met vijftig jaar geleden. Maar het sluit niet naadloos aan. Niet alle Tilburgers hebben een theoretische opleiding of de mogelijkheden daartoe, en ook in de toekomst zullen niet alle Tilburgers in de kenniseconomie aan de slag kunnen. We moeten

voorkomen dat we deze groep in toenemende mate aan de kant laten staan 'omdat er geen banen voor hen zijn'. Want dan creëren we een structurele onderlaag in de samenleving die nooit meer het vooruitzicht op maatschappelijke deelname zal hebben. Nieuw werkgelegenheidsbeleid zal zich dan ook deels moeten richten op het behouden en aantrekken van handarbeid waarnaar in Tilburg vraag is gezien het arbeidspotentieel. Maar dat zal niet genoeg zijn. Al was het alleen maar om te voorzien in voldoende goede banen voor lager opgeleiden om uitsluiting te voorkomen, zouden we ook beleid moeten hebben om die banen structureel te creëren. Het werk is er al.

Nieuwe doelstellingen

In grote lijnen moet het doel van het beleid worden om alle Tilburgers die kunnen werken ook daadwerkelijk aan de slag te krijgen, en al het werk dat gedaan moet worden ook werkelijk gedaan te krijgen. Daarvoor zullen arbeidscapaciteit en werk aan elkaar gekoppeld moeten worden. In de ruimste zin van het woord: het denken niet meer beperken tot banenzoekers en vacatures, maar uitbreiden van iedereen tot alles.

Verantwoordelijkheid nemen voor een werkende stad

Als we willen dat iedereen die kan werken aan de slag komt en al het werk dat gedaan moet worden ook werkelijk gebeurt, zullen we daar ook onze verantwoordelijkheid moeten nemen. Blijkbaar is louter de vrije markt daar niet genoeg voor uitgerust. Dat is een maatschappelijke taak en het is dan ook niet vreemd dat de gemeenschap als geheel daar zorg voor draagt. De gemeente, als georganiseerde uitdrukkingsvorm van die gemeenschap, heeft die verantwoordelijkheid, en als enige de mogelijkheid om dat te doen.

Zorgt 'vadertje staat van de wieg tot het graf' voor alle onderdanen? Nee, dat is een achterhaalde dooddoener. Als gemeenschap stellen we zélf vast wat we belangrijk vinden, wat mensen op individueel niveau kunnen en moeten opnemen (eigen verantwoordelijkheid) en wat mensen samen in georganiseerd verband willen uitvoeren (óók eigen verantwoordelijkheid!). Dat doen we thuis, op school, op het werk, op de vereniging of club en dat doen we ook in de stad.

Verantwoordelijkheid schept verplichtingen

Dit voorstel is niet vrijblijvend. De gemeente is geen winkel waar iedereen uit kan shoppen wat hem uitkomt, noch is de gemeente zelf een consument die de

krenten uit de bevolking kan pikken. Het voorstel voor een gemeentelijk werkgarantiebedrijf legt verantwoordelijkheden én de daarbij behorende verplichtingen op aan burgers én overheid. De gemeente garandeert dat mensen zinvol aan de slag kunnen en dat het nodige werk gedaan wordt, en burgers die kunnen werken kunnen niet meer aan de kant blijven staan.

Een Tilburgse werkmaatschappij

Concreet stellen wij voor om een gemeentelijke werkmaatschappij op te richten waar mensen die wel kunnen werken maar niet zelfstandig aan een baan komen in worden ondergebracht, en die de verantwoordelijkheid krijgt om taken uit te voeren die moeten gebeuren maar tot nog toe te veel zijn blijven liggen.

Daarnaast kan de werkmaatschappij ook taken uitvoeren die op dit moment te duur door commerciële bedrijven wordt gedaan, zonder verdringing op de Tilburgse arbeidsmarkt te veroorzaken.

Mensen die niet volledig kunnen werken of waarvan wij vinden dat die daartoe niet verplicht mogen worden (bijvoorbeeld gehandicapten of alleenstaande ouders met schoolgaande kinderen) mogen op basis van vrijwilligheid deelnemen. Alle andere Tilburgers die langere tijd zonder baan blijven worden bij de werkmaatschappij ondergebracht. Zij krijgen een regulier contract van 38 uur per week tegen bij voorkeur het toepasbare CAO-loon maar minstens het minimumloon. Hierbij wordt zoveel mogelijk geprobeerd om opleiding of ervaring te koppelen aan het werk. Naast werken is er tijd en aandacht voor verdere scholing, activiteiten die kunnen leiden tot een baan buiten de werkmaatschappij of noodzakelijke zorgtaken. Uitstromen is echter geen expliciete dwingende doelstelling.

Dit voorstel doet geen concrete uitspraken over de concrete organisatie van zo'n gemeentelijke werkmaatschappij, of dat een gemeentelijke dienst moet zijn, een stichting of een BV, of het zelfstandig moet zijn of ondergebracht moet worden bij bijvoorbeeld de Diamantgroep.

De werkmaatschappij wordt onder andere gefinancierd uit opbrengsten uit het werk, uit overschotten van het inkomensdeel van de Wwb-gelden (die zullen toenemen omdat mensen in het bedrijf uit de bijstand gaan), in te boeken bezuinigingen op sociale zaken door het afnemen van het aantal klanten, bezuinigingen door goedkoper werk, door eventuele subsidies die voor dergelijke projecten provinciaal, landelijk of Europees aangevraagd kunnen worden en tenslotte waar nodig aangevuld uit de algemene middelen. Bij dit laatste moet

ook rekening worden gehouden met niet altijd één op één aan te geven besparingen door sneller onderhoud en meer toezicht en beduidend minder uitgaven voor het armoedebeleid.

Het werk dat dit bedrijf moet gaan doen ligt zoals al gezegd bijna voor het oprapen. Te denken valt aan onder anderen aan extra en sneller groen- en grijs-onderhoud, extra toezicht in buurten en wijken, (extra) schoonmaak openbaar gebied, openingstijden wijkcentra, tijdig (sneller) onderhoud gebouwen en speelterreinen, recycling gebruiksgoederen en 'afval', sociale activiteiten ouderen en gehandicapten, herstructureren gevaarlijke plekken in buurten en wijken, klussen- en boodschappendienst en een klussenbusdienst voor klein onderhoud aan straten en andere infrastructuur in buurten en wijken. Werk waarvoor uitsluitend gericht opgeleid en zeer gemotiveerd personeel ingezet moet worden valt natuurlijk buiten het werkgebied. Hierbij valt te denken aan onderwijs, kinderopvang of zorg.

Besluit

De gemeenteraad van Tilburg draagt het college op om op basis van de uitgangspunten van dit initiatiefvoorstel een concept te ontwikkelen over hoe een dergelijke gemeentelijke werkmaatschappij zou kunnen worden opgericht en onderhouden, en doet hierover verslag aan de raad. De concrete invulling zal begeleid worden door een werkgroep bestaande uit raadsleden, leden van het college en anderen die van belang zijn.

Johan van den Hout

Veerle Slegers